TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2010. gada 11. martā *

Lieta C-384/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 3. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 27. augustā, tiesvedībā

Attanasio Group Srl

pret

Comune di Carbognano,

piedaloties

Felgas Petroli Srl.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: otrās palātas priekšsēdētājs, kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši P. Linda [*P. Lindh*], A. Ross [*A. Rosas*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Itālijas valdības vārdā — G. Palmjēri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz M. Ruso [*M. Russo*], *avvocato dello Stato*,

— Čehijas valdība vārdā — M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — E. Traversa [*E. Traversa*] un K. Katabriga [*C. Cattabriga*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz EKL 43., 48., 49. un 56. panta, kā arī "[EK] līgumā noteikto saimnieciskās konkurences un tiesiskās diskriminācijas aizlieguma principu" interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Attanasio Group Srl* (turpmāk tekstā — "*Attanasio*") un *Comune di Carbognano* (Karboņano pašvaldība) jautājumā par būvatļaujas piešķiršanu trešai personai, proti, *Felgas Petroli Srl* (turpmāk tekstā — "*Felgas Petroli*"), lai ierīkotu degvielas uzpildes staciju.

Atbilstošās valsts tiesību normas

3 Degvielas izplatīšanas sistēma Itālijā tika reformēta ar 1998. gada 11. februāra likumdošanas dekrētu Nr. 32 par degvielas izplatīšanas sistēmas racionalizēšanu atbilstoši 1997. gada 15. marta likuma Nr. 59 4. panta 4. punkta c) apakšpunktam (1998. gada 5. marta *GURI* Nr. 53, 4. lpp.), kurā vēlāk vairākkārt izdarīti grozījumi un papildinājumi (turpmāk tekstā — "Likumdošanas dekrēts Nr. 32/1998").

4 Atbilstoši minētā likumdošanas dekrēta 2. pantam degvielas uzpildes staciju ierīkošanai un ekspluatācijai ir jāsaņem iestāžu atļauja. To piešķir pašvaldība, kuras teritorijā

šīs darbības tiek veiktas, ja tiek konstatēta ietaišu atbilstība teritorijas plānojuma noteikumiem, tiesiskajam regulējumam par nodokļiem un attiecībā uz veselības un vides aizsardzību, kā arī ceļu satiksmes drošību, noteikumiem attiecībā uz vēstures un mākslas priekšmetu aizsardzību, kā arī Itālijas reģionu vadības programmām.

5 2001. gada 5. marta likuma Nr. 57 par noteikumiem tirgu atvēršanas un tiesiskā regulējuma jautājumos (2001. gada 20. marta *GURI* Nr. 66, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "Likums Nr. 57/2001") 19. pantā ir noteikts, ka jāpieņem nacionālais plānojums, ar kuru paredzēts nodrošināt degvielas izplatīšanas pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti, pārdošanas cenu iesaldēšanu un sistēmas racionalizēšanu un kurā ietvertas pamatnostādnes degvielas izplatīšanas sistēmas modernizēšanai (turpmāk tekstā — "nacionālais plānojums"). Atbilstoši šim plānojumam, kurš tika pieņemts ar Ministrijas 2001. gada 31. oktobra dekrētu par nacionālā plānojuma, kurā ietvertas pamatnostādnes degvielas izplatīšanas sistēmas modernizēšanai, apstiprināšanu (2001. gada 30. novembra *GURI* Nr. 279, 37. lpp.; turpmāk tekstā — "Ministrijas 2001. gada 31. oktobra dekrēts"), īstenojot tiem piešķirtās plānošanas tiesības, reģioni sagatavo reģionālos plānojumus, kuros tie nosaka tostarp kritērijus jaunu tirdzniecības vietu atvēršanai. Eiropas Kopienu Komisijas rakstveida apsvērumos norādīts, ka pamata lietu izraisījušo faktu iestāšanās laikā viens no šiem kritērijiem bija obligātie minimālie attālumi starp ietaisēm.

6 Šajā sakarā *Regione Lazio* (Lacio reģions) pieņēma reģionālo likumu Nr. 8/2001 (2001. gada 10. aprīļa *Bollettino Ufficiale della Regione Lazio*). Saskaņā ar šā likuma 13. pantu pašvaldībām, īstenojot tām piešķirtās pilnvaras noteikt kritērijus, prasības un raksturojumu attiecībā uz teritorijām, kurās drīkst ierīkot degvielas uzpildes stacijas, kā arī tām piemērojamos noteikumus, jāņem vērā dažādi kritēriji, kuru starpā pamata lietas faktu iestāšanās laikā bija minimālo attālumu ievērošana starp dažādām ietaisēm. Konkrēti attiecībā uz provinču autoceļu malās esošajām ietaisēm minētajā 13. pantā tika noteikts trīs kilometru minimālais attālums.

7 Neilgi pēc lēmuma, ar kuru izteikts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, pieņemšanas un pirms tā saņemšanas Tiesā Itālijas likumdevējs pieņēma 2008. gada 6. augusta likumu Nr. 133, ar kuru likumā pārvērsts 2008. gada 25. jūnija likumdošanas dekrēts Nr. 112 par neatliekamiem pasākumiem saimnieciskajai attīstībai, vienkāršošanai, konkurētspējai, valsts finanšu stabilizēšanai, kā arī par nodokļu izlīdzināšanu (2008. gada 21. augusta *GURI* kārtējais pielikums Nr. 195; turpmāk tekstā — "Likums Nr. 133/2008"). Šā likuma 83.a panta 17. punktā ir paredzēts:

"Lai garantētu, ka pilnībā tiek ievēroti Kopienu tiesību aktu noteikumi par konkurences aizsardzību, un nodrošinātu pareizu, vienveidīgu tirgus darbību, degvielas uzpildes stacijas ierīkošana un ekspluatācija nevar tikt pakārtota nedz esošo ietaišu slēgšanai, nedz tam, vai tiek ievēroti komerciālu apsvērumu dēļ noteikti pienākumi attiecībā uz *numerus clausus*, minimālo attālumu starp ietaisēm un starp ietaisēm un saimniecībām vai ļoti mazām tirdzniecības vietām, vai kuros ir noteikti ierobežojumi vai pienākumi attiecībā uz iespējamo papildu darbību un preču piedāvājumu tajā pašā ietaisē vai tajā pašā teritorijā."

8 Minētajā 83.a. panta 18. punktā noteikts, ka "17. punkta noteikumi ir vispārēji principi konkurences aizsardzības un Konstitūcijas 117. pantā paredzēto vajadzīgo pakalpojumu apjomu nodrošināšanas jomā".

9 2003. gada 5. jūnija likuma Nr. 131 par noteikumiem Republikas tiesību pielāgošanai 2001. gada 18. oktobra Konstitucionālajam likumam Nr. 3 (2003. gada 10. jūnija *GURI* Nr. 132, 5. lpp.) 1. panta 2. punkta pēdējā daļā ir noteikts:

"Šā likuma spēkā stāšanās dienā piemērojamās reģionālās tiesību normas jautājumos, kas ietilpst valsts ekskluzīvā likumdošanas kompetencē, turpina piemērot līdz brīdim, kad stāsies spēkā valsts tiesību normas šajos jautājumos [..]."

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

10 *Attanasio*, kuras juridiskā adrese atrodas Viterbē [*Viterbe*] (Itālija), lūdza *Comune di Caprarola* [Kaprarolas pašvaldībai] atļauju, lai ierīkotu staciju degvielas, smērvielu un sašķidrinātās naftas gāzes (SNG) tirdzniecībai provinces autoceļa ar nosaukumu "Massarella" malā. Administratīvās procedūras gaitā noskaidrojās, ka *Comune di Carbognano* pa to laiku bija piešķīrusi *Felgas Petroli* atļauju ierīkot degvielas uzpildes staciju netālu no *Attanasio* pieteikumā norādītās vietas.

11 Saskaņā ar Reģionālā likuma Nr. 8/2001 13. pantu apstāklis, ka *Comune di Carbognano* bija izsniegusi būvatļauju *Felgas Petroli*, tādējādi vairs neļāva *Comune di Caprarola* apmierināt *Attanasio* pieteikumu.

12 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pēc tam *Attanasio* iesniedzējtiesā cēla prasību jautājumā par atļaujas piešķiršanu *Felgas Petroli*, iesniegdama pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lai apturētu šīs atļaujas spēkā esamību.

13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka atbilstīgais tiesiskais regulējums, proti, it īpaši Reģionālā likuma Nr. 8/2001 13. pants, kā arī Likumdošanas dekrēts Nr. 32/1998, Likums Nr. 57/2001 un Ministrijas 2001. gada 31. oktobra dekrēts, ir "iespējami pretrunā Līguma tiesību normām par konkurences, brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principu ievērošanu".

14 Pēc minētās tiesas domām, ja tiktu konstatēta *Attanasio* ietaises ierīkošanu liedzošo valsts un reģionālo tiesību normu nesaderība ar Kopienu tiesībām, tās nebūtu piemērojamas. Tādā gadījumā prasība pamata lietā būtu jāatzīst par nepieņemamu tāpēc, ka *Attanasio* nebūtu intereses celt prasību.

15 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* [Lacio reģiona Administratīvā tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Itālijas reģionālās un valsts tiesību normas, kurās ir paredzēti obligātie minimālie attālumi starp autoceļu malās esošām degvielas uzpildes stacijām un it īpaši Reģionāla likuma [Nr. 8/2001] 13. pants, kas ir piemērojams šajā tiesā izskatāmās lietas faktiskajiem apstākļiem un būtisks, lai varētu izspriest lietu, kā arī attiecīgās valsts tiesību normas (Likumdošanas dekrēts Nr. 32/1998 [..], Likums Nr. 57/2001 un Ministrijas 2001. gada 31. oktobra dekrēts), ar to, ka tajās, īstenojot Itālijas valstij atzīto likumdošanas kompetenci, tika atļauts vai katrā ziņā netika liegts noteikt minimālos attālumus starp autoceļu malās esošām degvielas uzpildes stacijām saskaņā ar iepriekš minēto 13. pantu, ir saderīgas ar Kopienu tiesībām un konkrētāk ar [EKL 43., 48., 49. un 56. pantu] un Līgumā noteiktajiem saimnieciskās konkurences un tiesiskās diskriminācijas aizlieguma Kopienu principiem [..]?"

Par prejudiciālo jautājumu

Ievada apsvērumi

16 Ņemot vērā uzdotā jautājuma formulējumu, vispirms jāatgādina, ka atbilstoši LESD 267. pantam [uzsāktajā tiesvedībā] Tiesas piekritībā nav lemt nedz par valsts normatīvo un administratīvo aktu interpretāciju, nedz par šo aktu atbilstību Savienības tiesībām (skat. tostarp 1999. gada 18. novembra spriedumu lietā C-107/98 *Teckal*, *Recueil*, I-8121. lpp., 33. punkts; 2004. gada 4. marta spriedumu apvienotajās lietās C-19/01, C-50/01 un C-84/01 *Barsotti* u.c., *Recueil*, I-2005. lpp., 30. punkts, kā arī 2006. gada 23. marta spriedumu lietā C-237/04 *Enirisorse*, Krājums, I-2843. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

17 Tomēr Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka tās piekritībā ir iesniedzējtiesai sniegt visus Savienības tiesību interpretācijai vajadzīgos norādījumus, kas tai ļautu izlemt jautājumu par šādu atbilstību tās izskatīšanā esošās lietas izspriešanai (skat. tostarp 1987. gada 2. jūlija spriedumu lietā 188/86 *Lefèvre*, *Recueil*, 2963. lpp., 6. punkts; 1993. gada 15. decembra spriedumu lietā C-292/92 *Hünermund* u.c., *Recueil*, I-6787. lpp., 8. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Enirisorse*, 24. punkts).

18 Tādējādi, ja jautājumi ir nepareizi formulēti vai pārsniedz Tiesai saskaņā ar LESD 267. pantu piešķirtās pilnvaras, tai no valsts tiesas norādītās informācijas kopuma un it īpaši no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma jāizsecina Savienības tiesību aspekti, kuriem vajadzīga interpretācija, ņemot vērā lietas priekšmetu (šajā ziņā skat. tostarp 1978. gada 29. novembra spriedumu lietā 83/78 *Redmond*, *Recueil*, 2347. lpp., 26. punkts; 1997. gada 17. jūnija spriedumu lietā C-105/96 *Codiesel*, *Recueil*, I-3465. lpp., 13. punkts, un 2005. gada 26. maija spriedumu lietā C-536/03 *António Jorge*, Krājums, I-4463. lpp., 16. punkts).

19 Tātad Tiesai šajā lietā jāizvērtē tikai Savienības tiesību normas, sniedzot to interpretāciju, kas būtu noderīga iesniedzējtiesai, kurai jāizvērtē valsts tiesību normu atbilstība minētajām tiesībām (pēc analoģijas skat. tostarp 2008. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-380/05 *Centro Europa 7*, Krājums, I-349. lpp., 51. punkts). Tamdēļ Tiesai ir jāpārformulē tai uzdotais jautājums (pēc analoģijas skat. tostarp 2006. gada 23. marta spriedumu lietā C-210/04 *FCE Bank*, Krājums, I-2803. lpp., 21. punkts).

20 Šajā ziņā, ciktāl ar uzdoto jautājumu tiek lūgts interpretēt to, ko iesniedzējtiesa sauc par "saimnieciskās konkurences un diskriminācijas aizlieguma Kopienu principiem", atbilstoši šā sprieduma 18. punktā minētajai judikatūrai jāsaprot, ka ar šo jautājumu tiek lūgts interpretēt gan konkurences noteikumus, kas atrodas EKL 81.–89. pantu ietverošajā Līguma trešās daļas VI sadaļas 1. nodaļā, gan EKL 12. pantu, kurā minētā

Līguma piemērošanas jomā, ievērojot tajā paredzētos īpašos noteikumus, aizliegta visa veida diskriminācija pilsonības dēļ.

21 Šajos apstākļos jāsaprot, ka ar uzdoto jautājumu tiek vaicāts, vai Savienības tiesības, konkrēti EKL 12., 43., 48., 49. un 56. pants, kā arī EKL 81.–89. pants, jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz tādas valsts tiesību sistēmas normas kā pamata lietā aplūkotās, kurās paredzēti obligātie minimālie attālumi starp autoceļu malās esošām degvielas uzpildes stacijām.

Par tiesas kompetenci un lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

22 Iesākumā jānorāda, ka no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet un turklāt pati iesniedzējtiesa būtībā norāda, ka visi pamata lietas aspekti ir saistīti tikai ar vienas dalībvalsts teritoriju. Tādēļ vispirms jāpārbauda, vai šajā lietā Tiesas kompetencē ir spriest par prejudiciālajā jautājumā minētajām Līguma normām, proti EKL 43., 48., 49. un 56. pantu (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Centro Europa 7*, 64. punkts).

23 Uz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamata lietā aplūkotais, kas ir vienādi piemērojams gan Itālijas, gan citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, noteikumi par Līgumā garantētajām pamatbrīvībām vispārīgi var attiekties tikai tiktāl, ciktāl tas ir piemērojams situācijām, kurām ir saikne ar tirdzniecību starp dalībvalstīm (skat. 2000. gada

5. decembra spriedumu lietā C-448/98 *Guimont*, *Recueil*, I-10663. lpp., 21. punkts; 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-6/01 *Anomar* u.c., *Recueil*, I-8621. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Centro Europa 7*, 65. punkts).

24 Tomēr šajā gadījumā nebūt nav izslēdzams, ka citās dalībvalstīs, nevis Itālijas Republikā dibināti uzņēmumi ir bijuši vai ir ieinteresēti tirgot degvielu minētajā dalībvalstī.

25 Turklāt principā tikai pašām valstu tiesām, ņemot vērā katras lietas īpatnības, ir jāizvērtē gan vajadzība uzdot prejudiciālu jautājumu, lai tās varētu taisīt spriedumu, gan jautājumu, kurus tās uzdod Tiesai, attiecināmība (iepriekš minētais spriedums lietā *Guimont*, 22. punkts). Tā drīkst noraidīt valsts tiesas izteiktu lūgumu tikai tad, ja ir skaidri redzams, ka lūgtā Savienības tiesību interpretācija nav nekādi saistīta ar realitāti vai pamata lietas priekšmetu (2000. gada 6. jūnija spriedums lietā C-281/98 *Angonese*, *Recueil*, I-4139. lpp., 18. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Anomar* u.c., 40. punkts).

26 Savos rakstveida apsvērumos Itālijas valdība norādīja, ka kopš Likuma Nr. 133/2008 83.a panta 17. punkta pieņemšanas Reģionālā likuma Nr. 8/2001 13. pants vairs nav piemērojams tāpēc, ka tas ir nesaderīgs ar minēto 83.a panta 17. punktu, kurš Itālijas tiesību sistēmā ir hierarhiski augstākstāvošāks. No tā, pēc šīs valdības domām, izrietot, ka šis 13. pants nebūtu jāpiemēro administratīvajā procedūrā saistībā ar *Attanasio* pieteikumu.

27 Šajos apstākļos varējis šķist, ka gluži tāpat kā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētā un šā sprieduma 14. punktā izklāstītā pieņēmuma, ka minētais 13. pants ir nesaderīgs ar Savienības tiesībām, gadījumā *Attanasio* neesot bijusi interese celt prasību pamata lietā.

28 Šā iemesla dēļ 2009. gada 17. septembrī Tiesa saskaņā ar Reglamenta 104. panta 5. punktu vaicāja iesniedzējtiesai, vai, ņemot vērā tostarp lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu esošās norādes par iespējamību, ka *Attanasio* nebija intereses celt prasību pamata lietā, grozījumi, kas atbilstīgajā Itālijas tiesiskajā regulējumā tika izdarīti ar Likuma Nr. 133/2008 83.a panta 17. un 18. punktu, to lasot saistībā ar 2003. gada 5. jūnija likuma Nr. 131 1. panta 2. punkta pēdējo daļu, kaut kā ir ietekmējuši interesi saņemt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā. Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesai uzticētais uzdevums prejudiciālo nolēmumu tiesvedībās ir sekmēt tiesu darbu dalībvalstīs, nevis sniegt konsultatīvus atzinumus par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem (šajā ziņā skat. tostarp 1983. gada 3. februāra spriedumu lietā 149/82 *Robards*, *Recueil*, 171. lpp., 19. punkts; 1995. gada 9. februāra spriedumu lietā C-412/93 *Leclerc-Siplec*, *Recueil*, I-179. lpp., 12. punkts, un 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-189/08 *Zuid-Chemie*, Krājums, I-6917. lpp., 36. punkts).

29 Ar Tiesas kancelejā 2010. gada 22. janvārī iesniegto 2009. gada 3. decembra rīkojumu iesniedzējtiesa apstiprināja, ka iepriekš minēto grozījumu rezultātā tostarp Reģionālā likuma Nr. 8/2001 13. pants principā vairs nav piemērojams. Tomēr minētā tiesa uzturēja savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Likumu Nr. 133/2008 esot paredzēts piemērot tikai kopš tā stāšanās spēkā. Turklāt jau pašai *Attanasio* iespējai iesniegt jaunu atļaujas pieprasījumu atbilstoši grozītajam Itālijas tiesiskajam regulējumam vien varētu būt pamata lietā norādīto materiālo tiesību aizsardzību par neparedzamu padaroši vēl nenosakāmi šķēršļi.

30 Šajos apstākļos nav skaidri redzams, ka iesniedzējtiesas lūgtā Savienības tiesību interpretācija nebūtu tai vajadzīga, lai izspriestu tās izskatīšanā esošo lietu.

31 No tā izriet, ka uzdotais jautājums ir pieņemams, ciktāl tas attiecas uz EKL 43., 48., 49. un 56. pantu, kuri, paredzot īpašus noteikumus par diskriminācijas aizliegumu attiecīgi brīvības veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvības un kapitāla brīvas aprites jomās, ir EKL 12. pantā noteiktā vispārējā principa par jebkādas diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegšanu konkrēta izpausme šajās jomās.

32 Savukārt, ciktāl ar uzdoto jautājumu šā sprieduma 21. punktā pārformulētajā redakcijā tiek lūgts interpretēt EKL 81.–89. pantu, jāatgādina, ka vajadzība sniegt valsts tiesai noderīgu Savienības tiesību interpretāciju prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz ko attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Centro Europa 7*, 57. punkts un tajā minētā judikatūra). Šīs prasības ir īpaši svarīgas konkurences jomā, kurai ir raksturīgi sarežģīti faktiskie un juridiskie apstākļi (šajā ziņā skat. tostarp 1993. gada 26. janvāra spriedumu apvienotajās lietās no C-320/90 līdz C-322/90 *Telemarsicabruzzo* u.c., *Recueil*, I-393. lpp., 7. punkts; 2006. gada 23. novembra spriedumu lietā C-238/05 *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado*, Krājums, I-11125. lpp., 23. punkts, kā arī 2007. gada 13. decembra spriedumu lietā C-250/06 *United Pan-Europe Communications Belgium* u.c., Krājums, I-11135. lpp., 20. punkts).

33 Taču šajā gadījumā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai nav norādīti faktiskie un juridiskie apstākļi, kas tai ļautu konstatēt nosacījumus, kādos uz tādiem valsts pasākumiem kā pamata lietā aplūkotie varētu attiecināt Līguma noteikumus par konkurenci. Konkrēti, minētajā lūgumā nav nedz izdarīta kāda norāde uz konkrētām konkurences tiesību normām, kuras tajā tiek lūgts interpretēt, nedz paskaidrots par tajā konstatēto saikni starp šiem noteikumiem un pamata lietu vai tās priekšmetu.

34 Šajos apstākļos, ciktāl var uzskatīt, ka ar uzdoto jautājumu tiek lūgts interpretēt EKL 81.–89. pantu, tas jāatzīst par nepieņemamu.

35 Tādēļ uzdotais jautājums šā sprieduma 21. punktā pārformulētajā redakcijā jāizvērtē tikai attiecībā uz EKL 12., 43., 48., 49. un 56. pantu.

Par lietas būtību

36 Autoceļu malās esošu degvielas uzpildes staciju ierīkošana atbilst "uzņēmējdarbības" jēdzienam Līguma izpratnē. Šis jēdziens ir ļoti plašs un paredz Savienības pilsonim iespēju pastāvīgi un ilgstoši piedalīties tās dalībvalsts saimnieciskajā dzīvē, kas nav viņa izcelsmes valsts, un no tā gūt labumu (šajā ziņā skat. tostarp 1974. gada 21. jūnija spriedumu lietā 2/74 *Reyners*, *Recueil*, 631. lpp., 21. punkts; 1995. gada 30. novembra spriedumu lietā C-55/94 *Gebhard*, *Recueil*, I-4165. lpp., 25. punkts, un 2007. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-451/05 *ELISA*, Krājums, I-8251. lpp., 63. punkts).

37 Jāatgādina, ka EKL 12. pantu ir paredzēts piemērot patstāvīgi tikai Savienības tiesībās reglamentētos gadījumos, kuros Līgumā nav paredzēti īpaši noteikumi par diskriminācijas aizliegumu. Taču uzņēmējdarbības tiesību jomā diskriminācijas aizlieguma princips ir iedibināts EKL 43. pantā (šajā ziņā skat. tostarp 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā C-193/94 *Skanavi* un *Chryssanthakopoulos*, *Recueil*, I-929. lpp., 20. un 21. punkts; 2000. gada 13. aprīļa spriedumu lietā C-251/98 *Baars*, *Recueil*, I-2787. lpp., 23. un 24. punkts, kā arī 2008. gada 17. janvāra spriedumu lietā C-105/07 *Lammers & Van Cleeff*, Krājums, I-173. lpp., 14. punkts).

38 Tādēļ šajā gadījumā EKL 12. pants nav jāinterpretē.

39 Turklāt saskaņā ar EKL 50. panta pirmo daļu Līguma noteikumi par pakalpojumu sniegšanas brīvību ir piemērojami tikai tad, ja nepiemēro tos, kas attiecas uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību. Tādēļ uz šo gadījumu neattiecas arīdzan EKL 49. pants.

Autoceļu malās esošu degvielas uzpildes staciju ierīkošanai, ko veic juridiskas personas EKL 48. panta izpratnē, noteikti vajadzīgs, lai šīs pēdējās varētu iekļūt uzņemošās dalībvalsts teritorijā pastāvīgai un ilgstošai dalībai šīs valsts saimnieciskajā dzīvē, tostarp izveidojot pārstāvniecības, filiāles vai meitas sabiedrības (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Gebhard*, 22.–26. punkts, kā arī 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-171/02 Komisija/Portugāle, *Recueil*, I-5645. lpp., 24. un 25. punkts).

40 Turklāt, pieņemot, ka pamata lietā aplūkotais tiesiskais regulējums varētu ietekmēt kapitāla brīvu apriti, no judikatūras izriet, ka šāda ietekme neizbēgami izrietētu no brīvības veikt uzņēmējdarbību iespējamiem šķēršļiem un tādēļ neattaisnotu minētā tiesiskā regulējuma patstāvīgu izvērtējumu attiecībā uz EKL 56. pantu (pēc analoģijas skat. 2006. gada 12. septembra spriedumu lietā C-196/04 *Cadbury Schweppes* un *Cadbury Schweppes Overseas*, Krājums, I-7995. lpp., 33. punkts; 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-231/05 *Oy AA*, Krājums, I-6373. lpp., 24. punkts, kā arī 2008. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-284/06 *Burda*, Krājums, I-4571. lpp., 74. punkts).

41 No iepriekš minētā izriet, ka uz uzdoto jautājumu šā sprieduma 21. punktā pārformulētajā redakcijā jāatbild, ņemot vērā tikai Līguma noteikumus par brīvību veikt uzņēmējdarbību.

42 Brīvība veikt uzņēmējdarbību, kas EKL 43. pantā atzīta Savienības pilsoņiem un kas ietver arī tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz uzņēmējdarbības vietas dalībvalsts tiesību akti, saskaņā ar EKL 48. pantu attiecībā uz sabiedrībām, kas izveidotas atbilstoši dalībvalsts tiesību aktiem un kuru juridiskā adrese, galvenā vadība vai galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Eiropas Savienībā,

ietver tiesības veikt savu darbību attiecīgajā dalībvalstī ar meitas sabiedrības, filiāles vai pārstāvniecības starpniecību (skat. tostarp 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-307/97 *Saint-Gobain ZN*, *Recueil*, I-6161. lpp., 35. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Cadbury Schweppes* un *Cadbury Schweppes Overseas*, 41. punkts, kā arī 2007. gada 13. marta spriedumu lietā C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, Krājums, I-2107. lpp., 36. punkts).

43 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 43. pants aizliedz jebkādus valsts pasākumus, kas Savienības pilsoņiem var apgrūtināt vai padarīt mazāk pievilcīgu Līgumā garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu, pat ja tos piemēro, nešķirojot pilsonības dēļ (šajā ziņā skat. tostarp 1993. gada 31. marta spriedumu lietā C-19/92 *Kraus*, *Recueil*, I-1663. lpp., 32. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Gebhard*, 37. punkts; 2004. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-442/02 *CaixaBank France*, Krājums, I-8961. lpp., 11. punkts, kā arī 2009. gada 10. marta spriedumu lietā C-169/07 *Hartlauer*, Krājums, I-1721. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Tiesa it īpaši jau ir nospriedusi, ka šāda ierobežojoša iedarbība iespējami rodas tad, ja valsts tiesiskā regulējuma dēļ sabiedrība var tikt atturēta dibināt tādus tās pakļautībā esošus veidojumus kā, piemēram, pastāvīga pārstāvniecība citā dalībvalstī un veikt savu darbību ar šādu veidojumu starpniecību (šajā ziņā skat. tostarp 2005. gada 13. decembra spriedumu lietā C-446/03 *Marks & Spencer*, Krājums, I-10837. lpp., 32. un 33. punkts; 2006. gada 23. februāra spriedumu lietā C-471/04 *Keller Holding*, Krājums, I-2107. lpp., 35. punkts, kā arī 2008. gada 23. februāra spriedumu lietā C-293/06 *Deutsche Shell*, Krājums, I-1129. lpp., 29. punkts).

45 Tādējādi tāds tiesiskais regulējums kā pamata lietā aplūkotais, saskaņā ar kuru jaunu degvielas uzpildes staciju atvēršanā autoceļu malās ir jāievēro minimālie attālumi attiecībā uz citām līdzīgām ietaisēm, ir ierobežojums EKL 43. panta izpratnē. Ar šādu tiesisko regulējumu, kurš ir piemērojams tikai jaunajām ietaisēm, bet ne ietaisēm, kas bijušas pirms tā stāšanās spēkā, degvielas tirdzniecības darbības veikšana tiek pakārtota nosacījumiem un, šādi labvēlīgākus nosacījumus radot Itālijas teritorijā jau esošiem saimnieciskās darbības subjektiem, var atturēt citu dalībvalstu saimnieciskās

darbības subjektus ienākt Itālijas tirgū vai pat liegt to darīt (turklāt pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *CaixaBank France*, 11.–14. punkts, kā arī 2009. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-518/06 Komisija/Itālija, Krājums, I-3491. lpp., 62.–64. punkts, 70. un 71. punkts).

46 Šajos apstākļos jāizvērtē, cik lielā mērā pamata lietā aplūkotais ierobežojums var tikt atļauts sakarā ar kādu no EKL 46. pantā minētajiem apsvērumiem vai atbilstoši Tiesas judikatūrai pamatots ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem.

47 Kā attiecībā uz pamata lietā aplūkoto tiesisko regulējumu atbilstīgus iesniedzējtiesa norādījusi ceļu satiksmes drošības, veselības un vides aizsardzības, kā arī lietotāju apkalpošanas racionalizācijas mērķus.

48 Savos rakstveida apsvērumos Itālijas valdība nesniedza pierādījumus, kas pamatotu minēto tiesisko regulējumu, bet gan vienīgi apgalvoja, kā izriet arī no šā sprieduma 26. punkta, ka tas vairs nav piemērojams.

49 EKL 46. panta 1. punktā ir pieļauti ierobežojumi brīvībai veikt uzņēmējdarbību, kas pamatoti tostarp ar sabiedrības veselības [aizsardzības] apsvērumiem (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Hartlauer*, 46. punkts).

50 Turklāt Tiesas judikatūrā ir noteikta virkne primāru vispārējo interešu apsvērumu, ar kuriem var pamatot Līgumā garantēto pamatbrīvību ierobežojumus. Šādu Tiesas

jau atzītu apsvērumu starpā ir ceļu satiksmes drošības mērķi (skat. tostarp 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-55/93 *van Schaik*, *Recueil*, I-4837. lpp., 19. punkts, kā arī 2007. gada 15. marta spriedumu lietā C-54/05 Komisija/Somija, Krājums, I-2473. lpp., 40. punkts un tajā minētā judikatūra), vides aizsardzība (skat. tostarp 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā302/86 Komisija/Dānija, *Recueil*, 4607. lpp., 9. punkts, kā arī 2004. gada 14. decembra spriedumu lietā C-309/02 *Radlberger Getränkegesellschaft* un *S. Spitz*, Krājums, I-11763. lpp., 75. punkts) un patērētāju aizsardzība (skat. tostarp 1986. gada 4. decembra spriedumu lietā 220/83 Komisija/Francija, *Recueil*, 3663. lpp., 20. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *CaixaBank France*, 21. punkts, kā arī 2007. gada 29. novembra spriedumu lietā C-393/05 Komisija/Austrija, Krājums, I-10195. lpp., 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 Tomēr jāatgādina, ka neatkarīgi no leģitīma mērķa esamības saskaņā ar Savienības tiesībām Līgumā garantēto pamatbrīvību ierobežojuma pamatošanai vajadzīgs, lai attiecīgais pasākums būtu piemērots izvirzītā mērķa sasniegšanai un lai tas nepārsniegtu izvirzītā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (šajā ziņā skat. 2002. gada 26. novembra spriedumu lietā C-100/01 *Oteiza Olazabal*, *Recueil*, I-10981. lpp., 43. punkts; 2008. gada 16. oktobra spriedumu lietā C-527/06 *Renneberg*, Krājums I-7735. lpp., 81. punkts; 2009. gada 11. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-155/08 un C-157/08 *X* un *Passenheim-van Schoot*, Krājums, I-5093. lpp., 47. punkts, kā arī 2009. gada 17. novembra spriedumu lietā C-169/08 *Presidente del Consiglio dei Ministri*, Krājums, I-10821. lpp., 42. punkts). Turklāt valsts tiesiskais regulējums var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu vienīgi tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgi un sistemātiski (skat. tostarp iepriekš minētos spriedumus lietā *Hartlauer*, 55. punkts, un lietā *Presidente del Consiglio dei Ministri*, 42. punkts).

52 Šajā gadījumā, pirmkārt, saistībā ar ceļu satiksmes drošības, kā arī veselības un vides aizsardzības mērķiem pamata lietā aplūkotais tiesiskais regulējums nešķiet atbilstošs iepriekšējā punktā atgādinātajām prasībām, kas gan pēc vajadzības jāpārbauda iesniedzējtiesai.

53 Kā uzsvērusi arī pati iesniedzējtiesa, minētais tiesiskais regulējums ir piemērojams tikai jaunu ietaišu ierīkošanas gadījumā. Tādējādi tas nav piemērojams attiecībā uz jau esošām ietaisēm, jo pretējā gadījumā tas nozīmētu, piemēram, ka šīs pēdējās pakāpeniski būtu jāpārvieto, lai ievērotu noteikumus par minimālajiem attālumiem. Šis apstāklis, kā norādījusi minētā valsts tiesa, liek apšaubīt pamata lietā aplūkotā tiesiskā regulējuma saskanību ar iepriekš minētajiem mērķiem.

54 Turklāt, pat ja pieņemtu, ka noteikumi par obligātajiem minimālajiem attālumiem starp autoceļu malās esošajām degvielas uzpildes stacijām ir piemēroti, lai sasniegtu ceļu satiksmes drošības, kā arī veselības un vides aizsardzības mērķus, no pašiem iesniedzējtiesas konstatējumiem izriet, ka šie mērķi, ņemot vērā katras paredzētās ietaises konkrēto situāciju, var būt piemērotāk sasniegti ar pārbaudēm, kuras pašvaldībām ir tik un tā jāveic ikreiz, kad tiek pieprasīta atļauja jaunas degvielas uzpildes stacijas atvēršanai. No šā sprieduma 4. punkta izriet, ka šīs pārbaudes attiecas tostarp uz šīs ietaises atbilstību teritorijas plānojuma noteikumiem, kā arī noteikumiem par veselības un vides aizsardzību, kā arī ceļu satiksmes drošību. Šajos apstākļos, kā norādījusi arī pati iesniedzējtiesa, minimālo attālumu ieviešana šķiet pārsniedzam izvirzīto mērķu sasniegšanai vajadzīgo.

55 Otrkārt, jautājumā par lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīto "lietotāju apkalpošanas racionalizācijas" mērķi, no vienas puses, jāatgādina, ka tikai un vienīgi saimnieciskas dabas apsvērumi nevar būt primāri vispārējo interešu apsvērumi, kas varētu pamatot Līgumā garantētās pamatbrīvības ierobežojumu (skat. 2005. gada 17. marta spriedumu lietā C-109/04 *Kranemann*, Krājums, I-2421. lpp., 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 No otras puses, pat ja pieņemtu, ka šo mērķi varētu uzskatīt par primāru vispārējo interešu apsvērumu, nevis tikai un vienīgi saimnieciskas dabas ieganstu tāpēc, ka tas attiecas uz patērētāju aizsardzību, ir visnotaļ grūti saskatīt, kā tāds tiesiskais regulējums kā pamata lietā aplūkotais varētu būt piemērots, lai aizsargātu patērētājus vai tiem dotu kādu labumu. Gluži pretēji, kā arī būtībā norādījusi iesniedzējtiesa, kavējot jaunu saimnieciskās darbības subjektu ienākšanu tirgū, ar šādu tiesisko regulējumu, šķiet, labvēlīgāki nosacījumi drīzāk tiek radīti Itālijas teritorijā jau esošiem saimnieciskās darbības subjektiem, patērētājiem no tā negūstot īstas priekšrocības. Katrā ziņā ir redzams, ka minētais tiesiskais regulējums pārsniedz to, kas vajadzīgs, lai sasniegtu iespējamo patērētāju aizsardzības mērķi, un to pēc vajadzības pārbaudīt ir iesniedzējtiesas ziņā.

57 Ievērojot iepriekš izklāstīto, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka EKL 43. pants, to lasot saistībā ar EKL 48. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesību sistēmas tiesiskais regulējums kā pamata lietā aplūkotais, kurā paredzēti obligātie minimālie attālumi starp autoceļu malās esošām degvielas uzpildes stacijām, ir Līgumā paredzētās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums. Tādos apstākļos kā pamata lietā esošie nešķiet, ka šis ierobežojums varētu tikt pamatots ar ceļu satiksmes drošības, veselības un vides aizsardzības, kā arī lietotāju apkalpošanas racionalizācijas mērķiem, un to pārbaudīt ir iesniedzējtiesas ziņā.

Par tiesāšanās izdevumiem

58 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

EKL 43. pants, to lasot saistībā ar EKL 48. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesību sistēmas tiesiskais regulējums kā pamata lietā aplūkotais, kurā paredzēti obligātie minimālie attālumi starp autoceļu malās esošām degvielas uzpildes stacijām, ir EK līgumā paredzētās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums. Tādos apstākļos kā pamata lietā esošie nešķiet, ka šis ierobežojums varētu tikt pamatots ar ceļu satiksmes drošības, veselības un vides aizsardzības, kā arī lietotāju apkalpošanas racionalizācijas mērķiem, un to pārbaudīt ir iesniedzējtiesas ziņā.

[Paraksti]